

MIELI 2

4 KIINTYMYSSUHDE LUO POHJAN LAPSEN PERUSTURVALLISUUDELLE

KIINTYMYSSUHDE

- Vauva kiinnittyy hoivaajaansa elämän ensihetkistä alkaen
 - perustuu läheisyyden ja turvallisuuden tarpeeseen
 - hengissäsäilymisen edellytys
- **Kiintymyssuhde:** lapsen ja hoivaajan emotionaalisesti merkittävä vuorovaikutussuhde
 - muodostuu varhaisessa vuorovaikutuksessa vauvan ja hoivaajan välille
- Lapsen kehityksen kannalta tärkeää pysyvä, johdonmukainen ja ennakoitava kiintymyssuhde vähintään yhteen hoivaajaan
 - keskeistä hoivaajan **sensitiivisyys**
- Kiintymyssuhteita muodostetaan läheisiin ihmisiin läpi elämän

KIINTYMYSSUHDETEORIA

- Kiintymyssuhdeteorian kehitti John Bowlby 1950-luvulla → teoriaa muokattu ja laajennettu
- Kiintymyssuhteiden kokeellisen tutkimuksen aloitti Mary Ainsworth 1960-luvulla
 - vierastilannemenetelmä
- Teorian mukaan lapselle muodostuu saamiensa hoivakokemusten perusteella turvallinen tai turvaton kiintymyssuhdetyyli
- **Kiintymyssuhdetyyli (kiintymyssuhdemalli):** lapsen näkökulmasta mielekkäin tapa reagoida ja toimia, jotta saisi hoivaajalta huomiota aina sitä tarvitessaan
 - **turvallinen kiintymyssuhde**
 - **turvattomat kiintymyssuhteet:** välttelevä, ristiriitainen, jäsentymätön
- **Kiintymyssuhdehäiriö:** pysyvien kiintymyksen kohteiden puuttumisen vuoksi lapselle ei ole syntynyt kiintymyssuhdetta

VIERASTILANNEMENETELMÄ

- Kehittäjä Mary Ainsworth (1964)
- Kokeellinen menetelmä n. 12–20 kk ikäisten lasten kiintymyssuhdetyyliä tutkimaan
- **Kiintymyssuhdetyyli** päätellään lapsen ja äidin välisen vuorovaikutuksen perusteella
 - tutkija havainnoi ja erittelee sitä, miten lapsi käyttäytyy ero- ja jälleen näkemistilanteissa
 - **kiintymyskäyttäytyminen** = lapsen tyyli käyttäytyä stressaavassa tilanteessa, jossa hän kokee turvallisuudentunteensa olevan uhattuna

VIERASTILANNE- MENETELMÄN VAIHEET

1. Äiti ja lapsi menevät vieraaseen huoneeseen, jossa on leluja.

2. Vieras aikuinen tulee leikkihuoneeseen.

3. Äiti jättää lapsen huoneeseen hetkeksi yksin vieraan kanssa.

4. Äiti palaa huoneeseen.

5. Äiti poistuu ja lapsi jää huoneeseen ensin hetkeksi yksin.

6. Sama vieras aikuinen palaa leikkihuoneeseen lapsen luo ennen äitiä.

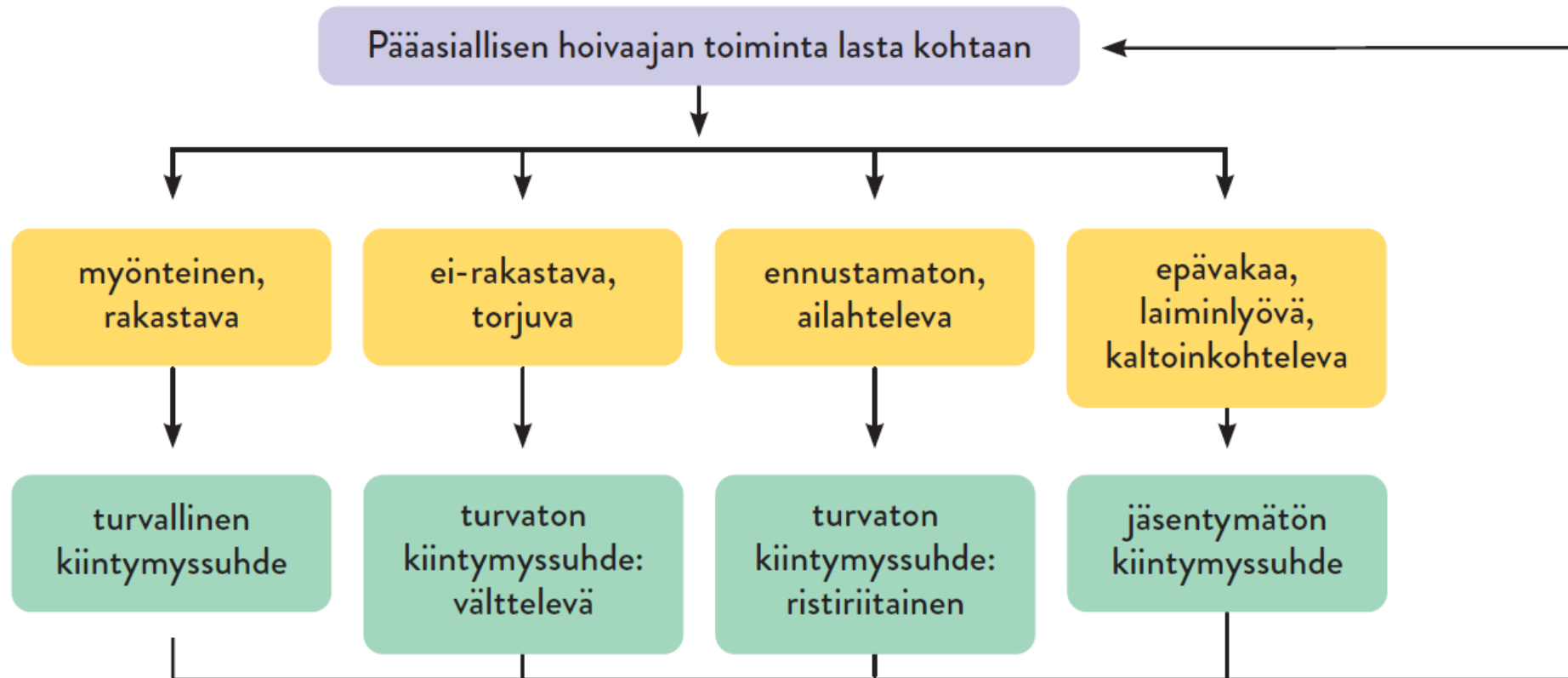
7. Äiti palaa huoneeseen.

VIERASTILANNEMENETELMÄN KRITIIKKIÄ

- Ei huomioi lasten välisiä temperamenttieroja
- Ei huomioi kulttuurienvälisiä eroja siinä miten tavanomaista lapselle on olla erossa ensisijaisesta hoivaajastaan
- Päätelmiä kiintymyssuhteen laadusta tehdään lyhyen, 20 minuutin pituisen tilanteen perusteella
- Menetelmä on lapselle hyvin stressaava
- Nykyään tutkimuksessa käytetään lapsen kannalta hellävaraisempia menetelmiä
 - esim. AQS, jonka avulla lapsen käyttäytymistä havainnoidaan lapselle tutussa ympäristössä

KIINTYMYSSUHDETYYLIN KEHITTYMINEN

KIINTYMYSSUHDETYYLIT

TURVALLINEN KIINTYMYSSUHDE

- Hoivaaja reagoi lapsen tarpeisiin sensitiivisesti ja lämpimästi
- Lapsi pystyy luottamaan siihen, että hoivaaja on saatavilla
- Esimerkki: Vauva pelästyy ja alkaa itkeä. Vanhempi kiirehtii vauvan luo jakamaan empaattisesti vauvan kokeman tunnetilan ja lohduttaa häntä. Vauva saa kokemuksia turvallisesta ja ennakoitavasta ympäristöstä: "Kun itken ja oloni on kurja, vanhempi tulee ja hoivaa."

TURVATON KIINTYMYSSUHDE: VÄLTTELEVÄ

- Hoivaaja ei reagoi lapsen hätään eikä ole emotionaalisena tukena stressaavissa tilanteissa
- Lapsi jää yksin selviämään tunteidensa kanssa
 - Esimerkki: Vauva pelästyy ja alkaa itkeä. Vanhempi ei ota vauvaa syliin vaan jättää hänet itkemään, koska haluaa opettaa lasta hallitsemaan negatiiviset tunteensa pienestä pitäen. Vauva oppii, että vuorovaikutustilanteissa ei kannata ilmaista voimakkaita kielteisiä tunteita, koska ne eivät johda vanhemman lähestymiseen.

TURVATON KIINTYMYSSUHDE: RISTIRIITAINEN

- Hoivaaja reagoi vauvan tarpeisiin ailahtelevasti ja epäjohdonmukaisesti
- Lapsi ei pysty ennakoimaan sitä, milloin ja miten hoivaaja vastaa hänen tarpeisiinsa
- Esimerkki: Lapsi kaatuu ja alkaa itkeä, mutta vanhempi ei reagoi lapseen. Lapsen itku vain yltyy yltymistään. Lopulta vanhempi kohdistaa huomionsa lapseen ja tiuskaisee tälle tuskastuneena: "No, ei kai enää satu!" Vanhempi nostaa lapsen kiukkuisena syliinsä.

KIINTYMYSSUHTEIDEN MERKITYS KEHITYKSELLE

- Kiintymyssuhde luo lapselle pohjan siitä,
 - miten hän voi luottaa ihmissuhteisiin
 - millainen perusturvallisuuden tunne hänelle kehittyy
- **Hoivasuhteen laadulla** on merkitystä lapsen kehityksen kannalta
 - vanhemman sensitiivisyys varhaisina vuosina ennustaa lapsen kehitystä varsin hyvin
- Varhaisessa kiintymyssuhteessa kehittyvä kiintymystyyli on **altis muutoksille**
 - 1 v iässä mitattu kiintymyssuhdeturvallisuus ei ennusta kovin vahvasti myöhempää kokonaiskehitystä
 - lapset kehittävät kasvaessaan erilaisia strategioita hoivan ja huomion saamiseksi kiintymyksen kohteeltaan